

УДК 332.1:338.246

Ю.В. Ткаченко, к.е.н., старший викладач, Черкаський державний технологічний університет, м. Черкаси

РОЗРОБКА ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

У статті досліджено проблеми функціонування регіональної соціально-економічної системи в умовах кризи, розроблено заходи забезпечення економічної безпеки регіону, проілюстровано їх взаємозв'язок, визначено завдання, які необхідно вирішити з метою досягнення рівноваги функціонування соціально-економічної системи будь-якого рівня.

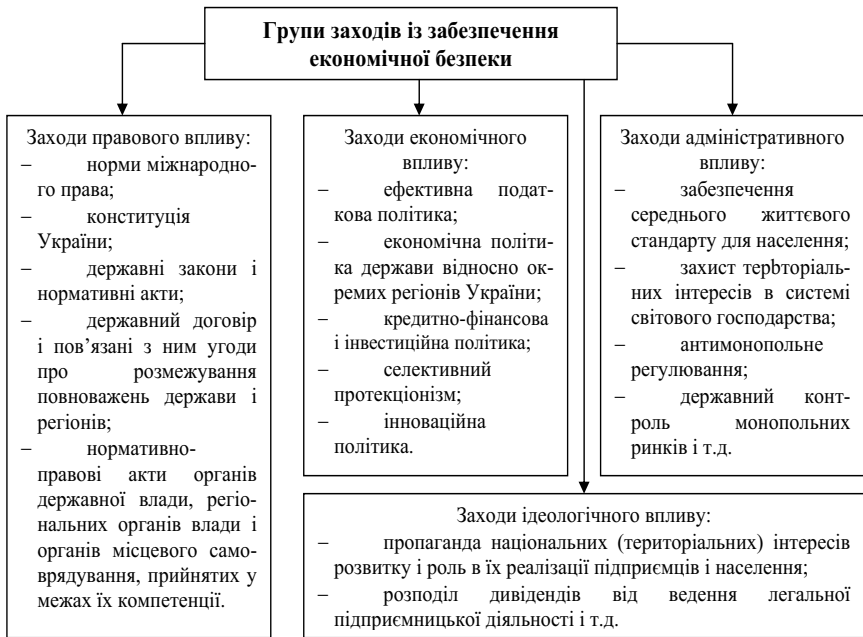
Ключові слова: економічна безпека, соціально-економічна система, регіон.

Постановка проблеми. Значення економічної безпеки полягає у створенні матеріальної основи життєдіяльності регіону. В умовах сучасної фінансово-економічної кризи загострюються проблеми захисту різноманітних економічних інтересів. Саме в сфері забезпечення економічної безпеки зосереджена діяльність держави щодо захисту економічних інтересів різноманітних об'єктів соціально-економічної системи регіону.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Особлива значущість даної проблеми в сучасних умовах підтверджується низкою фундаментальних праць провідних вітчизняних науковців: Бандура С. І., Білоуса О. Г., Варналя З. С., Гальчинського А. С., Геєця В. М., Гончаренка М., Данилишина Б. М., Жаліла Я. А., Мунтіяна В. І., Пастернак-Таранушенка Г. А та ін. Проте, віддаючи належне теоретичній та практичній цінності попередніх наукових здобутків, існує гостра потреба у деталізації процесу забезпечення економічної безпеки на регіональному рівні.

Метою статті є розробка заходів щодо підвищення рівня економічної безпеки регіональної соціально-економічної системи.

Виклад основного матеріалу. Україна як складна динамічна соціально-економічна система має певний потенціал для забезпечення економічної безпеки за рахунок власних резервів і «точок зростання», до яких у першу чергу відноситься виробничий комплекс. Однак, для реалізації потенціалу в достатній мірі не створені необхідні умови, формування яких багато в чому залежить від політики держави [1, с. 56]. У першу чергу мова йде про відсутність нормативно визначеної стратегії розвитку. Нормативно-правова база, що регламентує розвиток соціально-економічної системи регіону не забезпечує правову стабільність її функціонування. Що стосується заходів, за допомогою яких досягається забезпечення економічної безпеки, то на наш погляд, їх логічно поділити на чотири групи (рис. 1).

Рис. 1. Класифікація заходів із забезпечення економічної безпеки

Практичне наповнення цих заходів залежить від конкретної ситуації: ступеня економічної небезпеки об'єкта, набору загроз, арсеналу ресурсів і інструментів, яким володіє керуючий суб'єкт.

Пріоритетними напрямками забезпечення економічної безпеки соціально-економічної системи є наступні:

- створення механізму реалізації конституційного права свободи пересування і захисту економічних інтересів жителів і господарюючих суб'єктів регіону;

- досягнення гарантованого стабільного забезпечення економіки регіону енергоресурсами;

- забезпечення розвитку сільського господарства області як основи забезпечення продовольчої безпеки регіону, зниження ступеня імпортової залежності, розвитку переробних виробництв і поліпшення рівня життя населення в сільській місцевості;

- формування вигідної позиції регіону в національному й міжнародному поділі праці;

– забезпечення комплексного розвитку взаємозалежних галузей регіональної промисловості, експортно-орієнтованих та імпортозаміщуючих виробництв;

– встановлення взаємовигідного співробітництва із зарубіжними країнами;

– локалізація процесу депопуляції й підвищення життєвого рівня населення.

Для реалізації пріоритетних напрямів необхідне вирішення наступних завдань [2, с. 123-124]:

– створення базових економічних і правових умов на державному рівні;

– підвищення рівня забезпеченості регіону енергоресурсами;

– розвиток кредитно-фінансової сфери;

– експортна орієнтація трансформації структури економіки регіону;

– розвиток транспортної інфраструктури на новому технологічному й управлінському рівнях;

– розвиток сільського господарства й переробної промисловості;

– відновлення й використання науково-виробничого потенціалу підприємств промислового комплексу регіону;

– державна підтримка галузей соціальної сфери;

– здійснення прикладних наукових досліджень із проблем економічної безпеки;

– удосконалювання нормативно-правової бази забезпечення економічної безпеки.

Система основних програмних заходів щодо забезпечення економічної безпеки регіону повинна, на нашу думку, включати: заходи із удосконалення управління процесом забезпечення економічної безпеки регіону; удосконалення нормативно-правової бази забезпечення економічної безпеки; заходи, спрямовані на локалізацію загроз в соціально-демографічній сфері; заходи, спрямовані на зниження рівня загроз в реальному секторі економіки (промислому комплексі регіону); заходи в сфері збереження і розвитку регіонального науково-технічного потенціалу; заходи, спрямовані на забезпечення економічної безпеки у фінансово-кредитній сфері; заходи з формування інвестиційної привабливості регіону і стимулювання інвестиційних процесів; заходи в сфері зовнішньоекономічної діяльності; заходи щодо зниження криміналізації економіки; заходи, спрямовані на зниження загроз продовольчої безпеки регіону; заходи щодо забезпечення енергетичної безпеки регіону; заходи, спрямовані на підвищення рівномірності розвитку окремих територій регіону; заходи щодо участі органів місцевого самоврядування у забезпеченні економічної безпеки регіону; заходи, спрямовані на підготовку кадрів [3, с. 89-90].

Висновки. Таким чином, варто акцентувати увагу на відсутності комплексного підходу до управління процесами забезпечення економічної безпеки регіону, яке носить переважно фрагментарний, короткостроковий характер, спрямований на локалізацію найбільш значимих у сучасний момент часу

загроз. Такий підхід не відповідає сучасним вимогам забезпечення економічної безпеки регіону. Реалізація пріоритетних напрямків забезпечення економічної безпеки регіону нерозривно пов'язана з необхідністю формування ефективного механізму управління процесами забезпечення економічної безпеки.

Список використаних джерел

1. Бандур С.І. Сучасна регіональна соціально-економічна політика держави: теорія, методологія, практика. / С.І. Бандур, Т.А. Заяць, І.В. Терон – К.: РВПС України НАН України, ТОВ «ПРИИТ ЕКСПРЕС», 2002. – 250 с.
2. Варналій З.С. Регіони України: проблеми та пріоритети соціально-економічного розвитку: [монографія] / Національний ін-т стратегічних досліджень / З.С. Варналій (ред.). / З.С. Варналій, А.І. Мокій, О.Ф. Новікова, О.Ф. Романюк, С.А. Романюк – К.: Знання України, 2005. – 498 с.
3. Новікова О.Ф. Економічна безпека: концептуальне визначення та механізм забезпечення: монографія / НАН України; Інститут економіки промисловості. / О.Ф. Новікова, Р.В. Покотиленко – Донецьк, 2006. – 407 с.

Annotation. *In the article investigational problems of functioning of regional socio-economic situation in the conditions of crisis, the measures of providing of economic security of region are developed, their intercommunication is illustrated, certainly tasks which must be decided with the purpose of achievement of equilibrium of functioning of the socio-economic system of any level.*

Key words: *economic security, socio-economic system, region.*

17

УДК 338.65.012

В.В. Ткачук, к.е.н., старший викладач, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ

Представлено комплексно методіку впровадження управління бізнес процесами. Охарактеризовано основні проблеми які потрібно вирішити та перспективи які покращать систему управління.

Ключові слова: *бізнес процес, процес управління, система управління.*

Всю систему діяльності підприємства можна розглядати як сукупність організованих і взаємопов'язаних процесів, в тому числі і систему управління, яка також виступає як сукупність взаємопов'язаних процесів. Саме управління здійснюється з строгою послідовністю, з певними параметрами та з чіткою